

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

24. jaanuar 2012*

„Sotsiaalf poliitika — Direktiiv 2003/88/EÜ — Artikkel 7 — Õigus tasustatud põhipuhkusele — Õiguse tekkimiseks siseriiklikus õiguses kehtestatud tingimus — Töötaja töölt puudumine — Puhkuseõiguse kestus sõltuvalt töölt puudumise põhjustest — Direktiiviga 2003/88 vastuolus olevad siseriiklikud õigusnormid — Siseriikliku kohtu roll”

Kohtuasjas C-282/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour de cassationi (Prantsusmaa) 2. juuni 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. juunil 2010, menetluses

Maribel Dominguez

versus

Centre informatique du Centre Ouest Atlantique,

Préfet de la région Centre,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts ja U. Lõhmus, kohtunikud A. Rosas, E. Levits (ettekandja), A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, T. von Danwitz ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: V. Trstenjak,

kohtusekretär: ametnik R. Şereş,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. mai 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- M. Dominguez, esindajad: advokaadid H. Masse-Dessen ja V. Lokiec,
- Centre informatique du Centre Ouest Atlantique, esindaja: advokaat D. Célice,
- Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues, A. Czubinski ja N. Rouam,
- Taani valitsus, esindaja: S. Juul Jørgensen,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

— Madalmaade valitsus, esindajad: C. Wissels ja M. Noort,

— Euroopa Komisjon, esindajad: M. van Beek ja M. Van Hoof,

olles 8. septembri 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta (EÜT L 299, lk 9; ELT eriväljaanne 05/04, lk 381) artiklit 7.
- 2 See taotlus esitati M. Domingueze ja tema tööandja Centre informatique du Centre Ouest Atlantique'i (edaspidi „CICOA”) vahelises vaidluses, mis käsitleb M. Domingueze taotlust anda talle tasulist põhipuhkust, mis jäi tal 2005. aasta novembri ja 2007. aasta jaanuari vahelisel perioodil õnnetuse tõttu vormistatud haiguspuhkuse tõttu kasutamata, või teise võimalusena maksta talle hüvitist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

- 3 Direktiivi 2003/88 artikkel 1 sätestab:

„Eesmärk ja kohaldamisala

1. Käesolev direktiiv sätestab tööaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse:

a) minimaalse [...] põhipuhkuse [...] suhtes [...]

[...]”

- 4 Selle direktiivi artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt:

„Põhipuhkus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada iga töötaja õigus vähemalt neljanädalasele tasulisele põhipuhkusele vastavalt niisuguse puhkuse õiguse ja andmise tingimustele, mis on ette nähtud siseriiklike õigusaktide ja/või tavadeaga.

2. Minimaalset tasulist põhipuhkust ei või asendada hüvitisega, välja arvatud töösuhte lõpetamise korral.”

- 5 Direktiivi artikkel 15 näeb ette:

„Soodsamad sätted

Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide õigust kohaldada või kehtestada töötajate ohutuse ja tervise kaitseks soodsamaid õigus- ja haldusnorme või hõlbustada või lubada tööturu osapoolte vaheliste kollektiivlepingute või lepingute kohaldamist, mis on töötajate ohutuse ja tervise kaitse seisukohast soodsamad.”

- 6 Direktiivi 2003/88 artikkel 17 näeb ette, et liikmesriigid võivad teha erandeid selle direktiivi teatud sätetest. Kõnealuse direktiivi artiklist 7 erandeid teha ei ole lubatud.

Siseriiklikud õigusnormid

- 7 Tööseadustiku (Code du travail) artikli L. 223-2 esimene lõik sätestab:

„Töötajal, kes tõendab, et ta on töötanud arvestusaasta jooksul sama tööandja juures vähemalt ühe tegelikult töötatud kuuga võrdväärse perioodi, on õigus puhkusele, mille kestuse kindlaksmääramise aluseks on kaks ja pool tööpäeva iga töötatud kuu kohta, tingimusel et taotletud puhkuse kogupikkus ei ületa 30 tööpäeva”.

- 8 Tööseadustiku artiklis L. 223-4 on sätestatud:

„Puhkuse kestuse kindlaksmääramisel loetakse tegelikult töötatud kuuga võrdseks nelja töönädala või kahekümne nelja tööpäeva pikkune periood. Tegelikult töötamise perioodiks loetakse tasulist puhkust, [...] hüvituseks antavat puhkeaega [...], rasedus- ja sünnituspuhkust, tööaja lühendamise alusel saadud puhkepäevi ning ajavahemikku, mille kestus on piiratud ühe aastaga ja mille käigus on töölepingu täitmine tööõnnetuse või kutsehaiguse tõttu pidevalt peatatud [...]”.

- 9 Sotsiaalkindlustusasutuste töötajate üleriigilisele kollektiivlepingule lisatud tüüpeeskirjade artikkel XIV näeb neljandas lõigus ette järgmist:

„Õigus põhipuhkusele ei teki aastal, mil puudutakse töölt haiguse või pikaajalise haiguse tõttu, mis põhjustab vähemalt 12 järjestikust kuud kestva töökatkestuse, [...] see õigus tekib uuesti tööle asumise päeval ning puhkuse kestus määratakse kindlaks proportsionaalselt tegelikult töötatud ajaga, mille eest ei ole veel põhipuhkust antud.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 10 Alates 1987. aasta jaanuarist CIOCA juures töötava M. Domingueze suhtes kohaldatakse sotsiaalkindlustusasutuste töötajate üleriigilist kollektiivlepingut. Pärast seda, kui temaga juhtus tööteel tema elukoha ja töökoha vahel õnnetus, viibis ta 3. novembrist 2005 kuni 7. jaanuarini 2007 haiguspuhkusel.
- 11 M. Dominguez pöördus kõigepealt Limoges'i töövaidluskomisjoni ja seejärel apellatsioonikohtusse, nõudes osutatud perioodi eest 22,5 tasulist puhkusepäeva või teise võimalusena hüvitise maksmist.
- 12 Kuna nimetatud kohtud jätsid M. Domingueze nõuded rahuldamata, esitas ta kassatsioonkaebuse. Ta väidab, et tööteel juhtunud õnnetus on tööõnnetus ja selle suhtes kehtivad tööõnnetusele kohaldatavad eeskirjad. Seega tuleb tasulise puhkuse arvestamisel käsitada tööteel juhtunud õnnetusele järgnenud töölepingu peatumise perioodi tööseadustiku artiklit L. 223-4 kohaselt tegeliku tööajana.

- 13 Arvestades Euroopa Kohtu praktikat direktiivi 2003/88 artikli 7 osas, väljendas Cour de cassation kahtlust küsimuses, kas asjassepuutuvad siseriiklikud õigusnormid on selle artikliga kooskõlas.
- 14 Neil asjaoludel otsustas Cour de cassation menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas direktiivi 2003/88[...] artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid või tavad, mis näevad ette, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub tingimusest, et arvestusperioodil oleks tegelikult töötatud vähemalt kümme päeva (või üks kuu)?
 2. Juhul kui vastus on jaatav, kas siis direktiivi 2003/88[...] artikkel 7, mis seab tööandjale konkreetse kohustuse, kuna sellega antakse õigus tasulisele puhkusele töötajale, kes viibib tervislikel põhjustel töölt eemal ühe aasta või rohkem, nõuab, et eraisikute vahelist kohtuvaidlust lahendav siseriiklik kohus jätaks kohaldamata selle sättega vastuolus oleva siseriikliku õigusnormi, mis sätestab kõnealuse juhtumi kohta, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub tingimusest, et arvestusperioodil oleks tegelikult töötatud vähemalt kümme päeva?
 3. Kas töötajatel on direktiivi 2003/88[...] artikli 7 alusel õigus sama pikale tasulisele puhkusele, olenemata sellest, mis tingis nende töölt eemal viibimise tervislikel põhjustel, kuivõrd kõnealune säte ei tee töötajate vahel vahet selle alusel, kas nad puudusid arvestusperioodil töölt tööõnnetuse, kutsehaiguse, tööteel juhtunud õnnetuse või muu haiguse kui kutsehaiguse tõttu; või tuleb seda sätet tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, et tasulise puhkuse kestus võib olla erinev sõltuvalt töötaja puudumise põhjusest, kui siseriiklik õigusnorm näeb teatud tingimustel ette pikema tasulise põhipuhkuse, kui direktiivis [2003/88] ette nähtud neljanädalane minimaalne kestus?”

Esimene küsimus

- 15 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas direktiivi 2003/88 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid või tavad, mis näevad ette, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub tingimusest, et arvestusperioodil oleks tegelikult töötatud vähemalt kümme päeva või üks kuu.
- 16 Selles osas olgu meenutatud, et väljakujunenud kohtupraktika järgi tuleb iga töötaja õigust tasulisele põhipuhkusele käsitada eriti olulise tähtsusega liidu sotsiaalõiguse põhimõtena, millest ei või teha erandeid ja mida pädevad siseriiklikud ametiasutused peavad kohaldama nõukogu 23. novembri 1993. aasta direktiivis 93/104/EÜ – mis käsitleb tööaja korralduse teatavaid aspekte (EÜT L 307, lk 18; ELT eriväljaanne 05/02, lk 197; kodifitseeritud direktiiviga 2003/88) – sõnaselgelt sätestatud piirides (vt 26. juuni 2001. aasta otsus kohtuasjas C-173/99: BECTU, EKL 2001, lk I-4881, punkt 43; 20. jaanuari 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-350/06 ja C-520/06: Schultz-Hoff jt, EKL 2009, lk I-179, punkt 22, ning 22. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-214/10: KHS, EKL 2011, lk I-11757, punkt 23).
- 17 Seega tuleb direktiivi 93/104 tõlgendada nii, et sellega keelatakse liikmesriikidel ühepoolsetelt piirata kõikidele töötajatele antud õigust tasulisele põhipuhkusele sel moel, et liikmesriigid seavad selle õiguse tekkimisele tingimuse, mille tagajärjel ei saa teatud töötajad kõnealust õigust kasutada (eespool viidatud kohtuotsus BECTU, punkt 52).
- 18 Kuigi liikmesriigid võivad siseriiklikus õiguses määrata kindlaks tasulise põhipuhkuse õiguse kasutamise ja rakendamise tingimused, on neil siiski keelatud kehtestada mis tahes tingimusi selle õiguse tekkimise suhtes (vt eespool viidatud kohtuotsus Schultz-Hoff jt, punkt 46).

- 19 Sellest tulenevalt võib direktiiviga 2003/88 kodifitseeritud direktiivi 93/104 nõuete rakendamise ja kohaldamise kord kaasa tuua teatud erinevusi tasulise põhipuhkuse õiguse kasutamise tingimuste osas, kuid kõnealune direktiiv ei luba liikmesriikidel jätta töötajat ilma õigusest, mis on antud sõnaselgelt kõikidele töötajatele (eespool viidatud kohtuotsus BECTU, punkt 55, ja kohtuotsus Schultz-Hoff jt, punkt 47).
- 20 Lisaks, kuna direktiivis 2003/88 ei eristata töötajaid, kes puuduvad arvestusperioodil töölt haiguspuhkuse tõttu, ja töötajaid, kes on nimetatud perioodi jooksul tegelikult töötanud (vt eespool viidatud kohtuotsus Schultz-Hoff jt, punkt 40), siis järeldeb sellest, et nõuetekohaselt vormistatud haiguspuhkusel olevate töötajate suhtes ei saa nimetatud direktiivist tulenevat iga töötaja õigust tasulisele põhipuhkusele seada liikmesriigi poolt sõltuvusse kohustusest, et töötaja oleks selle liikmesriigi poolt kehtestatud arvestusperioodi jooksul tegelikult töötanud (eespool viidatud kohtuotsus Schultz-Hoff jt, punkt 41).
- 21 Eeltoodust tuleneb, et direktiivi 2003/88 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid või tavad, mis näevad ette, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub tingimusest, et arvestusperioodil oleks tegelikult töötatud vähemalt kümme päeva või üks kuu.

Teine küsimus

- 22 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas direktiivi 2003/88 artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et eraisikutevahelises kohtuvaidluses tuleb jätta kohaldamata osutatud artikliga 7 vastuolus olev siseriiklik õigusnorm, mis näeb ette, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub sellest, kas arvestusperioodil on tegelikult töötatud minimaalne ajavahemik.
- 23 Sissejuhatuseks olgu märgitud, et küsimus, kas siseriiklik õigusnorm tuleb vastuolu korral liidu õigusega kohaldamata jätta, kerkib vaid juhul, kui seda õigusnormi ei ole kuidagi võimalik tõlgendada liidu õigusega kooskõlas.
- 24 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad siseriiklikud kohtud siseriikliku õiguse kohaldamisel tõlgendama siseriiklikku õigust võimalikult suures ulatuses asjakohase direktiivi sõnastust ja eesmärki arvestades, et saavutada direktiivis ette nähtud tulemus ning seeläbi täita ELTL artikli 288 kolmanda lõigu nõudeid. Selline siseriikliku õiguse kooskõlalise tõlgendamise kohustus on omane EL-i toimimise lepinguga loodud süsteemile, kuna see võimaldab siseriiklikel kohtutel oma pädevuse piires kohtuvaidluste lahendamisel tagada liidu õiguse tõhusa toime (vt eelkõige 5. oktoobri 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/01-C-403/01: Pfeiffer jt, EKL 2004, lk I-8835, punkt 114; 23. aprilli 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-378/07-380/07: Angelidaki jt, EKL 2009, lk I-3071, punktid 197 ja 198, ning 19. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-555/07: Küçükdeveci, EKL 2010, lk I-365, punkt 48).
- 25 Samas on siseriikliku õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõttel teatavad piirangud. Nii piiravad liikmesriigi kohtu kohustust viidata asjakohaste siseriiklike õigusnormide tõlgendamisel ja kohaldamisel direktiivile õiguse üldpõhimõtted ning see ei või olla aluseks siseriikliku õiguse *contra legem* tõlgendamisele (vt 15. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-268/06: Impact, EKL 2008, lk I-2483, punkt 100, ning eespool viidatud kohtuotsus Angelidaki jt, punkt 199).
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul seisis ta põhikohtuasjas silmitsi sellise piiranguga. Tema arvates ei saa tööseadustiku artikli L. 223-2 esimest lõiku, mis näeb ette, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub tingimusest, et arvestusperioodil oleks tegelikult töötatud vähemalt üks kuu, direktiivi 2003/88 artikliga 7 kooskõlas tõlgendada.

- 27 Sellega seoses on sobilik meenutada, et kooskõlalise tõlgendamise põhimõte nõuab lisaks, et siseriiklik kohus teeks kõik, mis on tema pädevuses, arvestades siseriiklikku õigust tervikuna ning kasutades siseriiklikus õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada asjassepuutuva direktiivi täieulatuslik rakendamine ja saavutada direktiivi eesmärgiga kooskõlas olev tulemus (vt 4. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-212/04: Adeneler jt, EKL 2006, lk I-6057, punkt 111, ning eespool viidatud kohtuotsus Angelidaki jt, punkt 200).
- 28 Põhikohtuasjas on tööseadustiku artikkel L. 223-4, mis teeb teatavate töölt puudumise perioodide puhul erandi arvestusperioodil tegelikult töötamise nõudest, lahutamatu osa siseriiklikust õigusest, millest siseriiklikel kohtutel tuleb lähtuda.
- 29 Kui siseriiklik kohus tõlgendaks tööseadustiku artiklit L. 223-4 selliselt, et töötel juhtunud õnnetuse tõttu töölt puudunud aega tuleb käsitada tööõnnetuse tõttu töölt puudunud ajana selleks, et tagada direktiivi 2003/88 artikli 7 täielik õigusmõju, ei seisaks siseriiklik kohus silmitsi tööseadustiku artikli L. 223-2 kooskõlalise tõlgendamise piiranguga, millele viidati käesoleva kohtuotsuse punktis 26.
- 30 Siinjuures olgu täpsustatud, et direktiivi 2003/88 artiklis 7 ei eristata töötajaid, kes puuduvad arvestusperioodil töölt haiguspuhkuse tõttu, ja töötajaid, kes on nimetatud perioodi jooksul tegelikult töötanud (vt käesoleva kohtuotsuse punkt 20). Siit järeldub, et liikmesriik ei saa seada arvestusperioodil tervislikel põhjustel töölt puudunud töötaja õigust tasulisele põhipuhkusele sõltuvusse kohustusest, et töötaja oleks selle arvestusperioodi jooksul tegelikult töötanud. Vastavalt direktiivi 2003/88 artiklile 7 ei või seega kahjustada ühegi töötaja õigust vähemalt neljanädalasele tasulisele põhipuhkusele, olenemata sellest, kas töötaja on töökohas või mujal juhtunud õnnetuse või mis tahes laadi või päritolu haiguse tõttu arvestusperioodi jooksul haiguspuhkusel.
- 31 Eeltoodust järeldub, et võttes arvesse siseriiklikku õigust tervikuna, eelkõige tööseadustiku artiklit L. 223-4, ja kasutades siseriiklikus õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada direktiivi 2003/88 täieulatuslik rakendamine ja saavutada direktiivi eesmärgiga kooskõlas olev tulemus, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas ta saab siseriiklikku õigust tõlgendada nii, et töötaja töölt puudumist töötel juhtunud õnnetuse tõttu saab käsitada ühe tööseadustiku osutatud artiklis sätestatud olukorrana.
- 32 Kui niisugune tõlgendamine ei ole võimalik, tuleks hinnata seda, kas direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikel 1 on vahetu õigusmõju, ja kui on, siis kas M. Dominguez võib sellele sätte põhikohtuasja vastustajate, iseäranis oma tööandja CICOA vastu tugineda, arvestades nende õiguslikku olemust.
- 33 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et kõigil juhtudel, kui direktiivi sätted on nende sätete sisu silmas pidades tingimusteta ja piisavalt täpsed, võivad üksikisikud neile siseriiklikus kohtus riigi vastu tugineda nii juhul, kui viimane on jätnud direktiivi siseriiklikku õigusesse ettenähtud tähtajal üle võtmata, kui ka juhul, kui direktiiv on üle võetud ebaõigesti (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Pfeiffer jt, punkt 103 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Direktiivi 2003/88 artikkel 7 vastab nendele kriteeriumidele, kuna paneb liikmesriikidele saavutatava tulemuse osas ühetimõistetavas sõnastuses täpse kohustuse, seadmata sellega kehtestatud normi (mille järgi on kõikidel töötajatel õigus vähemalt neljanädalasele tasulisele põhipuhkusele) kohaldamisele täiendavaid tingimusi.
- 35 Ehkki direktiivi 2003/88 artikkel 7 jätab liikmesriikidele selles sätestatud tasulise põhipuhkuse õiguse saamise ja andmise tingimuste kehtestamisel teatava kaalutlusruumi, ei muuda see asjaolu kõnealuse artikliga ette nähtud kohustuse täpset ja tingimusteta olemust. Siinkohal tuleb märkida, et direktiivi 2003/88 artikkel 7 ei kuulu selle direktiivi nende sätete hulka, millest artikkel 17 lubab erandeid teha. Seega on võimalik kindlaks määrata minimaalne kaitse, mille liikmesriigid peavad artikli 7 kohaselt igal juhul tagama (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Pfeiffer jt, punkt 105).

- 36 Kuna direktiivi 2003/88 artikli 7 lõige 1 vastab vahetu õigusmõju tekkimiseks nõutud tingimustele, tuleb veel sedastada, et üks kahest vastustajast ehk CIOCA, kes on M. Domingueze tööandja, on sotsiaalkindlustuse valdkonnas tegutsev asutus.
- 37 On küll tõsi, et väljakujunenud kohtupraktika järgi ei saa direktiivi kui sellisega panna üksikisikule kohustusi ning sellele ei saa järelikult üksikisiku vastu tugineda (vt eelkõige 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-91/92: Faccini Dori, EKL 1994, lk I-3325, punkt 20; 7. märtsi 1996. aasta otsus kohtuasjas C-192/94: El Corte Inglés, EKL 1996, lk I-1281, punkt 15; eespool viidatud 5. oktoobri 2004. aasta kohtuotsus Pfeiffer jt, punkt 108, ning eespool viidatud kohtuotsus C-555/07: Küçükdeveci, lk I-365, punkt 46).
- 38 Tuleb siiski meenutada, et kui õigussubjektid saavad tugineda direktiivile mitte üksikisiku, vaid riigi vastu, siis võivad nad seda teha sõltumata sellest, kellena riik toimib – kas tööandja või avaliku võimuna. Mõlemal juhul tuleb nimelt vältida, et riik võiks saada omapoolsest liidu õiguse rikkumisest kasu (vt selle kohta eelkõige 26. veebruari 1986. aasta otsus kohtuasjas 152/84: Marshall, EKL 1986, lk 723, punkt 49; 12. juuli 1990. aasta otsus kohtuasjas C-188/89: Foster jt, EKL 1990, lk I-3313, punkt 17, ning 14. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-343/98: Collino ja Chiappero, EKL 2000, lk I-6659, punkt 22).
- 39 Nii saab direktiivi vahetut õigusmõju omada võivatele sätetele tugineda näiteks üksuse vastu, kellele on olenemata tema juriidilisest vormist tehtud ametiasutuste korraldusel ülesandeks viimaste kontrolli all olevate avalike teenuste osutamine, ja kellel on sellega seoses märksa laiemad volitused kui need, mis tulenevad üksikisikute vahelistele suhetele kohaldatavatest eeskirjadest (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused Foster jt, punkt 20; Collino ja Chiappero, punkt 23, ning 19. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-356/05: Farrell, EKL 2007, lk I-3067, punkt 40).
- 40 Niisiis on siseriikliku kohtu ülesanne kontrollida, kas direktiivi 2003/88 artikli 7 lõikele 1 võib CIOCA vastu tugineda.
- 41 Juhul kui see on võimalik, siis toob direktiivi 2003/88 artikkel 7, mis täidab vahetu õigusmõju tekkimiseks nõutud tingimused, kaasa selle, et siseriiklik kohus peab iga vastupidise siseriikliku õigusnormi kohaldamata jätma.
- 42 Juhul kui see ei ole võimalik, siis tuleks meenutada, et isegi direktiivi selget, täpset ja tingimusteta sätet, mille eesmärk on anda üksikisikutele õigusi või panna neile kohustusi, ei saa sellisena kohaldada menetluses, mille pooled on üksnes erasikud (vt eespool viidatud kohtuotsus Pfeiffer jt, punkt 109).
- 43 Sellises olukorras võib isik, kelle huve on kahjustatud sellega, et siseriiklik õigus ei ole liidu õigusega kooskõlas, siiski tugineda kohtupraktikale, mis lähtub 19. novembri 1991. aasta otsusest liidetud kohtuasjades C-6/90 ja C-9/90: Francovich jt (EKL 1991, lk I-5357), et võimaluse korral saada talle tekitatud kahju eest hüvitist.
- 44 Seega tuleb teisele küsimusele vastata, et:
- võttes arvesse siseriiklikku õigust tervikuna, eelkõige tööseadustiku artiklit L. 223-4, ja kasutades siseriiklikus õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada direktiivi 2003/88 artikli 7 täieulatuslik rakendamine ja saavutada direktiivi eesmärgiga kooskõlas olev tulemus, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas ta võib siseriiklikku õigust tõlgendada nii, et töötaja töölt puudumist tööteel juhtunud õnnetuse tõttu saab käsitada ühe tööseadustiku osutatud artiklis sätestatud olukorrana;
 - juhul kui niisugune tõlgendamine ei ole võimalik, siis on siseriikliku kohtu ülesanne kontrollida, kas põhikohtuasja vastustajate õiguslikku olemust arvestades saab direktiivi 2003/88 artikli 7 lõike 1 vahetule õigusmõjule nende vastu tugineda;

— kui siseriiklik kohus ei saavuta direktiivi 2003/88 artiklis 7 ette nähtud tulemust, võib isik, kelle huve on kahjustatud sellega, et siseriiklik õigus ei ole liidu õigusega kooskõlas, siiski tugineda eespool viidatud kohtuotsusele Francovich jt, et võimaluse korral saada talle tekitatud kahju eest hüvitist.

Kolmas küsimus

- 45 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas direktiivi 2003/88 artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis sõltuvalt haiguspuhkusel viibiva töötaja puudumise põhjusest näeb ette tasulise põhipuhkuse kestusega vähemalt minimaalsed neli nädalat, mis on kõnealuse direktiiviga tagatud.
- 46 Siinjuures olgu meenutatud, et nagu sai märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 30, ei tehta direktiivi 2003/88 artiklis 7 vahet sel alusel, mis põhjusel nõuetekohaselt vormistatud haiguspuhkusel viibiv töötaja töölt puudub, kuna kõikidel töötajatel on õigus vähemalt neljanädalasele tasulisele põhipuhkusele, olenemata sellest, kas töötaja on töökohas või mujal juhtunud õnnetuse või mis tahes laadi või päritolu haiguse tõttu arvestusperioodi jooksul haiguspuhkusel.
- 47 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 178 ja Euroopa Komisjon oma kirjalikes märkustes on tõdenud, ei tähenda eelmises punktis esitatud seisukoht siiski seda, et direktiiviga 2003/88 on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis näevad ette õiguse neljast nädalast pikema kestusega tasulisele põhipuhkusele, mis on tagatud vastavalt siseriiklikus õiguses kehtestatud puhkuse andmise ja saamise tingimustele.
- 48 Direktiivi 2003/88 artikli 1 lõike 1 ja lõike 2 punkti a ning artikli 7 lõike 1 ja artikli 15 sõnastusest tuleneb sõnaselgelt, et direktiivi eesmärk on üksnes sätestada töötaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded ning see ei mõjuta liikmesriikide õigust kohaldada töötajate kaitseks soodsamaid siseriiklikke õigusnorme.
- 49 Seega võivad liikmesriigid näha ette, et siseriiklikus õiguses tagatud õigus tasulisele põhipuhkusele erineb olenevalt töötaja haiguse tõttu töölt puudumise põhjusest, tingimusel et selle kestus on alati vähemalt minimaalsed neli nädalat, mis on kõnealuse direktiivi artiklis 7 ette nähtud.
- 50 Eeltoodust tuleneb, et direktiivi 2003/88 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis sõltuvalt haiguspuhkusel viibiva töötaja puudumise põhjusest näeb ette tasulise põhipuhkuse kestusega vähemalt minimaalsed neli nädalat, mis on kõnealuse direktiiviga tagatud.

Kohtukulud

- 51 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/88/EÜ töötaja korralduse teatavate aspektide kohta artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid või tavad, mis näevad ette, et õigus tasulisele põhipuhkusele sõltub tingimusest, et arvestusperioodil oleks tegelikult töötatud vähemalt kümme päeva või üks kuu.**

2. Võttes arvesse siseriiklikku õigust tervikuna, eelkõige tööseadustiku artiklit L. 223-4, ja kasutades siseriiklikus õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada direktiivi 2003/88 täieulatuslik rakendamine ja saavutada direktiivi eesmärgiga kooskõlas olev tulemus, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas ta võib siseriiklikku õigust tõlgendada nii, et töötaja töölt puudumist tööteel juhtunud õnnetuse tõttu saab käsitada ühe tööseadustiku osutatud artiklis sätestatud olukorrana.

Juhul kui niisugune tõlgendamine ei ole võimalik, siis on siseriikliku kohtu ülesanne kontrollida, kas põhikohtuasja vastustajate õiguslikku olemust arvestades saab direktiivi 2003/88 artikli 7 lõike 1 vahetule õigusmõjule nende vastu tugineda.

Kui siseriiklik kohus ei saavuta direktiivi 2003/88 artiklis 7 ette nähtud tulemust, võib isik, kelle huve on kahjustatud sellega, et siseriiklik õigus ei ole liidu õigusega kooskõlas, siiski tugineda 19. novembri 1991. aasta otsusele liidetud kohtuasjades C-6/90 ja C-9/90: Francovich jt, et saada võimaluse korral talle tekitatud kahju eest hüvitist.

3. Direktiivi 2003/88 artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis sõltuvalt haiguspuhkusel viibiva töötaja puudumise põhjusest näeb ette tasulise põhipuhkuse kestusega vähemalt minimaalsed neli nädalat, mis on kõnealuse direktiiviga tagatud.

Allkirjad